

WAT NA DE COVID-19-CRISIS?

Twee minuten voor de grenzen van Senegal op slot gingen, werd het vliegtuig waarin we zaten van de kade weggeduwd. Tot de laatste seconden waren er nog snel passagiers aan boord gekomen. Het deed wat denken aan beelden toen Amerikanen in extremis Saigon verlieten.

Donderdagochtend, in België aangekomen, leek het of we in een schilderij van Delvaux beland waren. Het toch al kille leek nu versteend. COVID-19 had ons in de greep en heeft ons niet meer losgelaten.

Intussen kwamen de berichten dat de ziekte al volop woekert in het land dat we zopas verlaten hadden. Met zijn gebrekkige medische infrastructuur riskeert dit een regelrechte ramp te worden.

Het schooltje (Godaguene) waar we in de zomer twee klassen zouden bijbouwen is inmiddels gesloten en iedereen is naar huis gestuurd. De medische post in Sangué blijkt nu maar net op tijd klaar voor gebruik.

Nu zowat iedereen in quarantaine is en niemand weet hoelang deze crisis zal duren is er het stellige besef dat het hierna anders zal zijn. Hoe? Daar hebben we het raden naar. Maar dat het niet simpel zal zijn, is duidelijk.

D.R.O.P vzw zal zich schrap moeten zetten. Er zijn al de drastisch teruggeschroefde subsidies van hogerhand en de vraag is ook hoe onze donateurs en sponsors zullen reageren. Kunnen we in de nabije toekomst benefietevenementen organiseren? Kortom: hoe komen we aan fondsen ?

Er is ons de voorbije weken in Senegal zo dikwijls op het hart gedrukt dat ze ons nodig hebben; voor de uitbreiding van de medische post, het uitbouwen van de school. Er kwamen ook aanvragen voor het graven van waterputten enz.

We moeten ons dus schrap zetten en ervoor zorgen dat we na deze harde tijden er nog staan en er klaar voor zijn.

Omdat je in het verleden belangstelling toonde voor onze vereniging en/of we al op je hulp konden rekenen, willen we je nu vragen of je een actievere rol wil spelen bij de uitwerking van onze projecten. Welk engagement je wil nemen bepaal je zelf en wellicht zal één en ander zich zelf wel uitwijzen.

We zullen al beginnen om met z'n allen heel diep na te denken en met velen weet je meer dan alleen.

Als je ons wil helpen reageer dan snel. Wij hebben je nodig. Zij hebben ons nodig. Wellicht na deze crisis nog meer dan voordien.

Van harte en hou het gezond.

Namens D.R.O.P vzw
Linda en Ivo

In bijlage een getuigenis in de krant van 19.03.2020 – klik op het artikel voor extra info!

Meer info: <https://www.afro.who.int/news/senegal-reports-first-covid-19-case>

HALEWIJN TIMMERMAN

Is sociaal ondernemer in Senegal. Hij leeft en werkt in Kaolack.

In Senegal betekent corona 'survival of the richest'

Wanneer je door de straten loopt in Kaolack met je witte knikker en rood aangelopen wangen, is het niet ongebruikelijk dat je van alle kanten het woord *toubab* naar je hoofd geslingerd krijgt. Om de politieke correctheid over het dekolonialiseringslexicon ook in tijden van corona te respecteren moeten we *toubab* interpreteren als 'witte medeburger uit het Westen'. Het onderstreept nogmaals de afhankelijkheidsrelatie en een superioriteit in het nadeel van zij die het uitspreken. Het tovert bij aankomst in het land 'Afrika' een glimlach op je gezicht maar kruipt al snel onder je huid. Ik vecht tegen het woord maar zal de strijd niet winnen.

Sinds enkele dagen heeft Senegal mijn geliefkoosde 'toubab' her en der ingeruild voor 'corona'. Ook de Senegalese realiteit wordt kind van zijn context, moet ik hier vaststellen. Evengoed als generaliserende uitspraken en artikels in de Belgische media als 'Is Afrika klaar voor corona?' dit ook zijn. Waarbij men vergeet dat het Afrikaans continent 54 landen telt met zeer specifieke contexten en immense verschillen tussen de landen.

GEEN SOCIALE BESCHERMING

Is Senegal klaar voor Corona? Als sociaal ondernemer - lees: 'boer' - woon en werk ik al enkele jaren in de informele economie in Senegal. De realiteiten en dynamieken die eigen zijn aan deze economie - de grootste van de wereld - in combinatie met de culturele Senegalese identiteit, gebieden mij te zeggen dat een ongeziene catastrofe op Senegal afkomt indien het Covid-19-virus even besmettelijk is in deze klimatologische realiteit als die in België.

Ontegensprekelijk kunnen de gezondheidsstructuren een uitbraak zoals in Italië niet aan. Het gebrek aan capaciteit in al zijn vormen zou hier betekenen dat zij die een ziekenhuisbed kunnen betalen, behandeld worden. Geen geheel ridicule denkoefening in een land waar slechts 5 procent een vorm van formele sociale bescherming heeft. Een *survival of the richest*. Een *survival* van expats en *hommes d'affaires* en de bovenste laag van de elitaire klasse boven de boeren en hardwerkende onderlaag die het leeuwendeel van de maatschappelijke motor draaiende houden. Cynisch genoeg bespaart dit ons - op de korte termijn - de ethische denkoefening die Italië vandaag maakt over welke gevallen nog

Een vrouw met mondmasker en reiskoffer in de straten van de Senegalese hoofdstad Dakar. © AFP

Wanneer het land hier in lockdown gaat, zal de overgrote meerderheid van de gezinnen van de ene dag op de andere geen geld meer hebben om hun dagelijkse inkopen te doen

behandeld worden en welke niet.

Laten we even een copy-paste maken naar Senegal van wat we in België hebben zien gebeuren als de angst voor eigen levensonderhoud in het gedrang komt. Afgezien van het feit dat de Bregmaniaan in mij ook gelooft dat crisissen het beste in mensen naar boven brengen, zullen er toch heel wat onvoorspelbare scenario's en dynamieken de kop op steken.

Hamsteren en lockdown dus. Twee begrippen die voor de meerderheid van de Senegalese bevolking ondenkbaar zijn. De informele economie hier wordt gekenmerkt door 'korte termijn', een fenomeen dat een resem spillover-effecten kent die een crisis niet zullen overleven. Op het einde van de maand gaat de Senegalees niet naar de bank om de spaarrekening te spijzen maar gaat hij lenen in de wijk en moet hij alweer de hand

uitsteken naar hulp in zijn sociale netwerk.

Ook hangt Senegal ongeveer voor meer dan de helft van zijn goederen af van het buitenland. Hamsteren zal zowel aan de kant van de consument als van de producent bijna onmogelijk zijn. Toch zal deze reactie ook hier niet uitblijven en zullen alle boetieks, rijstdepots en apothekers in een mum van tijd leeggekocht zijn. Met alle gevolgen van dien.

De gegoede Senegalese burger heeft ook in dit verhaal weer meer kans op overleven. Al is er nog altijd het cultsymbool van de nationale identiteit, 'de Senegalese gastvrijheid', dat we moeten verstaan als een doorgedreven informeel solidariteitssysteem. Hervreiding zal dus ontstaan en zolang er rijst is, zal er leven zijn. En als het echt erger wordt, weten we ook hier dat hulp zal komen. Want zo hoort het, niet? Benieuwd hoe sterk deze fundamenten zijn in crisistijd.

Onderwijs wordt afgelast en het luchtruim gesloten. In wezen schieten de maatregelen hun doel wat voorbij. Zo zie je op dit moment gewoon meer kinderen op straat. Veel is er 'besmettingsgewijs' dus niet veranderd. Wanneer het land hier in lockdown gaat, zal de overgrote meerderheid van de gezinnen van de ene dag op de andere geen geld meer hebben om hun dagelijkse inkopen te doen. Waar zal de kostenbatenanalyse van de Senegalees liggen? Het risico nemen om besmet te raken of het risico nemen om niet te kunnen eten?